

TARTALOM:

Z. Elek Béla: Látomás: Erdély visszatért... — A mi otthonaink. — Csorba Géza: Bibliamagyarázat. — Horváth István: Nézzük közelről az angolokat! (2. közlemény.) — Szeretettfalva életéről. — Nép-főiskolás diákok írásai: Seress József, Bartók Ernő, Jakab Sándor, Fazekas László: „Mit kaptam a Nép-főiskolán?” Boross Pál: Szeretettfalva népéhez. (Vers.) Bartók Ernő: Szeretettfalván. (Vers). — Samu István: A koldus sirja. — Berky Miklós: A lámpa. (Vers.) — Deme László: Levél. (Vers.) — Berecz Árpád: Illusztrációk. — Sedivy Zoltán: A mi lelkünk egy szebb jövőt akar. (Vers.) — Szabó István: A sárospataki ref. főiskola „Nagy Sándor” Gyorsírókörének története. — : Humor. — Ósz József: Mivé fajult az égi zsoltosmám? (Vers). — Hireink. — Csorba Géza: A „Kiadóhivatal” titkaiból.

SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

Megjelenik július és augusztus kivételével minden hónap 15.-én.
Előfizetési ára: Egy évre 3 P, félévre 1.50 P. Egyes szám ára 50 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sárospatak, Főiskola.

Főszerkesztő:
Z. Elek Béla.

Felelős szerkesztő:
Vályi József.

Szerkesztő bizottság:

Merényi Dániel és Hazagh Mihály IV. é. theol., Szabó Imre III. é. theol., Márton Ferenc V. é. tan. képz., Király István gimn. VIII. o. t.

Főmunkatársak:

Nagy Sándor, Vincze József és Kolláth József IV. é. theol., Bertalan Imre III. é. theol., Berecz Arpád II. é. theol., Demeter Gyula I. é. th., V. Balogh Béla, Nagy Lajos V. é. tan. képz., Deme László, Kiss András gimn. VIII. o. t.

Híróvotvezető: Takács Béla II. é. theol.

Kiadóhivatali főnök: Csorba Géza III. é. theol.

A mi otthonaink.

Patakon minden diáknak van testvére: csak az édesanyák és édesapák vannak nagyon távol... Egy kicsit minden pataki diák anyátlan, apátlan-árvának érzi magát e miatt. Épen ezért különösen hálás gyermeki szeretettel gondolunk azokra a családokra, akik most a családi otthon melegségével várják az otthontól távol élő lelkipásztor jelölteket egy-egy estére családi körükbe.

Gondolatban otthon járunk: valami forróság van a szívünk táján. „A kis szobába toppanunk s röpi felénk anyánk...” Ezzel a szeretettel indulunk a már megnyilt ajtók felé. Ószinte hálával köszönjük azoknak, — akik kérésünkre — már eddig tudomásunkra hozták, hogy szívesen várják a bibliás Timotheusokat:

özv. Baksy Istvánné,
Balsay Bertalanné,
Dávid Zoltánné,
sárospataki Harsányi Gyuláné,
dr. Kiss Sándorné,
Lázár Károlyné,
Novák Sándorné,
Szabó Gyuláné,
dr. Újszász Kálmánné,

Ifj. Baksy Istvánné,
Batta Istvánné,
Darányi Lajosné,
özv. Harsányi Istvánné,
Kérészy Sándorné,
Major Istvánné,
Orbán Imréné,
Tárczy Árpádné,
dr. Urbán Barnáné,
dr. Zsiros Józsefné.

Balázs Ignáczné,
Boda Béláné,
Erdélyi Lászlóné,
dr. Jakó Jánosné,
Kocsis Jánosné,
dr. Mátyás Ernóné,
dr. Révész Menyhértné,
dr. Trócsányi Józsefné,
Vass Lajosné,

Isten áldását kérjük az otthont készítő szívek szeretetmunkájára!

SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

Főszerkesztő:

Z. ELEK BÉLA

1939. január—február hó

Felelős szerkesztő:

VÁLYI JÓZSEF

LÁTOMÁS: Erdély visszatért...

Csodaváró nép volt mindig a magyar.

Téli esték mesemondóinak szaván ma is úgy csüng a háznép, mint mikor sátra előtt ült pásztortűznél.

Azóta is mikor kialszik a tűz, s a hűnyó parázs továbbmondja az elhagyott mesét, várjuk a csodát, s álmunkban újraéljük a régi regét.

Álmodnia kell mindig a magyarnak, hogy az álom nyugalma enyhítse szíve fájdalmát. Mi nem tudunk az „itt és most“ kategóriájában élni, nekünk kevés a jelen idő. Mi a múltban élünk és a jövőbe nézünk.

A múltból — húsz év óta különösen — a jövőre nézve maradtunk fenn. Nem tudtunk belenyugodni a sivár jelenbe. Megesonkított és elszakított magyarságnak egyformán csak az álma volt szabad. Húsz év óta hányszor volt látomásunk: vártuk a csodát, hogy újra visszatérjenek a mi foglyaink. És az első csodás eseménynek részesei lehetünk: észak felől ragyogott reánk Istennek szabadulást hozó napja. „Csak úgy magától“ — leomlott a kőfal. Még néhány hónappal ezelőtt is csak álom volt, s ma már valóság: mienk Losonc, Ungvár, Beregszász... Hívó szavunkra eljöttek a felvidéki véreink: diáktestvéreink. Kiket álmunkban vártunk, valóban itt vannak? Itt vannak valamennyien?

Nincsenek. Isten még ennél a csodánál is nagyobbat és felségesebbet láttatott meg velünk. Köröskörül leomló határokat láttunk. Láttuk a közel négy millió visszatérő magyarnak örömkönnyeit.

Kell, hogy ez legyen valósággá, mert ezt láttuk! Ennek a látomásnak megvalósulásáért kell még többet dolgoznunk, imádkoznunk, ha úgy kell szenvednünk és mártír életet élnünk! És meg vagyunk győződve mégis arról, hogy nem a mi munkánk, nem a mi harcunk és imádságunk, hanem a csodákat cselekvő Isten adhat nekünk mindent vissza.

Ne indítsunk írtó hadjáratot a csodavárás ellen. Nemzeti bűnünk nem ott kezdődik, hogy csodákra várunk, hanem ott, ahol Isten csodatételéről lemondunk. Nem bűn az álomlátás, de azzá válik, ha tettek helyett is mindig csak álmodozunk, álmodunk.

Csodás volt ez a visszatérés, de mi új csodáról álmodunk: amikor megnyílik az ég kelet és dél felé és együtt lesz a nagy magyar család!

Látomásunkban már valóra vált reményünk: Erdély is visszatért...

Z. Elek Béla.

Bibliamagyarázat.

János ev. : 4 : 34—35. *Mondá a tanítványoknak Jézus: Az én eledelem az, hogy annak akaratját cselekedjem, aki elküldött engem és az ő dolgát elvégezzem. — Ti nem azt mondjátok-e, hogy még négy hónap és eljön az aratás? Imé mondom néktek: Emeljétek fel szemeiteket és lássátok meg a tájékokat, hogy már fehérek az aratásra.*

Az Úr Jézus Krisztus ebben az lgében élete legfőbb mozgatója mutat rá: „Az én eledelem az, hogy annak akaratját cselekedjem, aki elküldött engem.” Ennek az akaratnak a teljesítése olyan szükséges volt számára, mint a mindennapi táplálék. Ettől nyert felüdülést, új erőt a további küzdelemre. Az Atya akaratának a teljesítése volt Jézus életének, szenvedésének és halálának a vezérszavaként.

Mikor Krisztus így rámutat élete titkára, akkor szól az Írás a missziói munkáról. Az aratás a missziói munkát jelenti. Aratáskor összegyűjtik az életet, a termést, hogy el ne vesszen az, hanem az életet szolgálja. A missziói munkában a lelkeket gyűjtik össze, hogy el ne vesszenek, de éljenek az Atya akaratára. Az aratás az a munka, amit nem lehet halogatni. Ha elmulasztjuk az idejét, elpusztul az élet és ember azt többé meg nem nyerheti. A tanítványok látták a missziói feladatokat. Érezték, hogy rövid az idő és hozzá kell kezdeni a feladatok elvégzéséhez. Látták és érezték, hogy a munka rohamosan közeledik, mégis a jövőbe helyezték azt. Elfelejtették a lelki aratás sajátosságát, hogy ahhoz azonnal hozzá kell kezdeni. Krisztus az, aki figyelmezteti őket: „Emeljétek fel szemeiteket és lássátok meg a tájékokat, hogy már fehérek az aratásra.”

Figyeljük az életünket! Látjuk sok feladat, munka elvégzésének a szükségességét. Nem kezdjük meg, halogatjuk. Miért? Hiányzik az a belső önszedés, amelyik azt mondja: „Az én eledelem az, hogy annak akaratját cselekedjem, aki elküldött engem.” Jézus Krisztus azért jön, hogy annak a dolgát elvégezze, aki küldi Őt. Én is egy munkának akkor tudok igazán nekilendülni, ha ez a belső bizonyosság meg van bennem: Isten küldött engem egy feladatkör elvégzésére. Az ő akaratát cselekedjem. Olyan szükséges, hogy ezt elvégezzem, mint amilyen szükséges számomra a mindennapi kenyér. A feladat végzése közben nem csüggedek el, mert az akarat teljesítésének a tudata új és új lendületet ad munkámnak, mint ahogy újra és újra megerősíti testemet a mindennapi táplálék. Ezt a belső bizonyosságot Jézus Krisztustól nyerem. Ő mondja nékem azt is: emeld fel szemeidet és lásd meg a tájékokat, hogy már fehérek az aratásra.

A magyar életet most a megmozdulások jellemzik. Újabb és újabb mozgalmak indulnak. Új törvényeket alkotnak. Érezzük, hogy közel az aratás ideje. Drága magyar életeteket kell összeszedni, megmenteni Nagy a missziói terület a magyar élet mezején. Nemzeti életünk nyugodtnak látszó tavába most beleesett egy nagy kő, mely az egész tó vizét hullámszóba hozta. Baj, ha ennek a megmozdulásnak csak a nemzetközi hangulat az okozója. Vajjon az a tudat áll-e a megmozdulások mögött, hogy Isten elhozta az időt, hogy elvégezzük az ő akaratát? Csak, ha ez áll ott, akkor tudjuk felemelni a szemünket és meglátni a tájékokat, hogy már most fehérek az aratásra. Másképp mi is azt mondjuk: még négy hónap és majd akkor jön el az aratás ideje.

Magyar tanyák, falvak már most várják azokat, akik Isten akaratát látják abban, hogy életükben ezeknek a tanyáknak, falvaknak a magyarjait összeszedjék és egy magasabb élet számára mentseék.

Uram Jézus, Te légy velünk és mutasd meg az Atya akaratát.

Csorba Géza III. é. th.

Nézzük közelről az angolokat!

2.

Érdemes egy kis időt az angolok sportjaira is fordítani. Ki ne hallott volna az angolos sport szelleméről és a „fair playről.” Ez valóban nem mese, náluk minden sportoló első és legfontosabb jelszava: a sportot a sportért — tehát nem a rekord hajhászás az ami mozgatja őket, hanem az élvezet keresése, és az egészséges, ép test kifejlesztése. Azokon a sportokon kívül, amelyek hazánkban is ismeretesekek rengeteg sajtóságos sportjuk is van. Itt van legelső helyen a klikett. Nagyon nehéz a játék menetét röviden összefoglalni, A legrövidebb meghatározás talán ez: egy játék ahol két ember bambusz ütőkkel felszerelve ide-oda üt egy labdát. A csapat többi tagjai pedig mélységes bámulattal szemléli őket. Ebből is jól kitűnik, hogy nem valami izgalmas vérfagyasztó játszma, mégis egész Anglia él-hal érte. Egy-egy kiemelkedőbb test- matchre szünnapokat rendelnek el. Magam is eleget játszottam, de határozottan unalmasnak találtam. Mikor ezt angol társaimmal közöltem, némi lenézéssel kijelentették, hogy nem tudtam teljes lélekkel játszani. Nem, nem angol barátom, ezt nem a mi lelkünknek találták fel. Itt van aztán a golf. Amiről egy amerikai író ezt írja: Egy kicsi fehér labdát két öreg ember elüt valahová, mezőkön és berkeken túlra, a nap többi részét pedig annak keresgélésével töltik. Azonban minden tréfálódzáson kívül, nagyon nehéz játék. Ameddig a jó angolokat nézed, hogy milyen ruganyosan és könnyedén játszanak, a világ legegyszerűbb játékának hiszed, abban a pillanatban azonban, hogy az ütőt a kezedbe veszed, úgy érzed, mintha azt a kicsike fehérséget sosem fogod tudni eltalálni. És nem csak úgy érzed, hanem rögtön tapasztalhatod is. Őt hat sikertelen próbálkozás után végre elütöd a labdát, biztos vagyok benne, úgy elment, hogy sohasem fogod újra látni. Azonkívül husz huszönöt különböző ütővel is játszanak, amelyek fortéjait mind külön-külön kell kiismerned. Ha már mindenképpen golfozni akarsz, játszál inkább putting greent, ami nem más mint egy lekicsinyített miniatűr golf.

Angliában az öregembereknek is megvan a maguk sportja. Szép füves négyszögletű pályán hatalmas golyókkal próbálnak megközelíteni egy kis feketét. Persze igyekeznek elütni azt, aki már közel férközött a kis labdához. Ezt nevezik Bowlingnak. Igazán szép és megnyugtató látvány, amint szombat délután fehér ruhában, panama kalapban a sok éltes bácsi és néni bawlt játszik.

Néhány szót a weekendről is.

Külföldi ember számára nagyon nehéz elképzelni, mit is takar valójában ez a szó: Weekend. Londonba egy vasárnap délután érkeztem meg, megdöb-

bentő volt a kihaltság. Mintha pestis söpört volna végig a hatalmas utcákon, még rendőrt, a népszerű Bobby-t is alig lehetett látni. Viszont a Hide park zsúfolva volt. A park egyik sarkában állnak az úgynevezett Soap boxok, vagyis szószékek. Ott mindenki szónokolhat, politizálhat, agitálhat. Kommunista, zsidó üdvhadsereg, szocialista, anti-vivisectios liga mind egyre megy. A tömeg mosolyogva hallgatja a mellényben hevesen szónoklókat, néha még vitára is kerül a sor. Szombattól vasárnap estig megszűnik az élet Londonban, ilyenkor aztán előzőnlük a fürdőhelyeket és a vidéket. Van két különösképen hosszú, három és fél napos weekend az évben, ezeket bank—holidayoknak hívják. Ilyenkor van aztán mindeféle vásár, sportesemény, ünnepély stb.

Angliában vasárnap van valami méltóságteljeség, valami feszesség a levegőben. Hiában is próbáljuk magunkat kihuzni a vasárnap hangulata alól, azzal hogy nem megyünk templomba, vagy akármi mással. Az egész szigeten vasárnap van. Hiába minden. A városokban minden szórakozóhely vagy nyilvános üzlet szigoruan zárva van.

Térjünk át most a szerelemre. Az angol lányok könnyen meghódíthatók, kivált fürdőhelyeken, de úgynevezett halálos szerelem nem, ezt nem nagyon ismerik; jó pajtásaid lesznek. A menyasszonyt valami egészen különös, rózsaszínű mithos lepi be, mindenki tiszteli.

Ha valaki külföldről hazajön persze rögtön elkezdik faggatni — és mond csak, mit tudak kint rólunk, magyarokról? Mindenkit nagyon ki kell ábrándítanom, nem sokat. Ugy van ez mintha valakitől hirtelen megkérdeznék, mit tud például Paraguayról. Mégis ha erről beszélünk, öt csoportra lehet felosztani az angolokat: 1. akik nem tudnak semmit, 2. akik még az osztrák magyar monarchiánál tartanak, 3. akiknek mitológiai fogalmaik vannak hazánkról, 4. akik egyes fogalmakat ismernek — mindegy koriózumként és 5, akik voltak Magyarországon.

Ha az első két csoportba tartozó emberekkel, persze itt iskolázott és más tekintetben helytálló emberekről beszélék, tárgyalunk Magyarországról, nem is tudjuk nevessünk-e vagy pedig sirjuunk. Van közöttük olyan is, aki még a Habsburgokról érdeklődik! A harmadik csoport a legveszélyesebb, ezeknek szilárd meggyőződésük, hogy hozzá vagyunk nőve a lóhoz, nomád életmódot folytatunk, nyilakkal vadászunk, erdei utaink banditákkal vannak tele és a nyereg alatt puhított hus mellé a téritő szerzetesek vérét isszuk. Ezek csodálkoznak aztán legjobban, ha angolul hallanak beszélni minket, állati bőrök helyett zakóban látnak, tüzet nem csiholunk hanem öngyújtónk van, ha vér helyett vizet isszuk, ha írni és olvasni tudunk. Ezeknek azután egy magyart látni tennisz ütővel biciklin ló és nyil helyett a legnagyobb kiábrándulást jelenti. Szerencsére ilyenek kevesen vannak, főleg azok, akiknek a műveltsége nagyon hézagos és felületes. A negyedik csoportba tartoznak a legkevesebbek, ezek hallottak a szaláminkról, a barackról, a tokajiról, szent Istvánról, a vitéz magyar katonákról, a gulyásról, a csárdásról, a csikósról meg sok egyébről is. Az egyik ilyen angol ismerősöm mikor megtudta, hogy magyar vagyok boldogan hozakodott elő egy szóval, amit az én nyelvemen tudott. Büszkén vágta ki: Putya. Gondolkoztam, gondolkoztam, de nem tudtam rájönni értelmére. Csodálkozott erősen mikor látta a zavaromat. Végre hosszú magyarázkodás után kisütöttem, hogy a jó angol pusztát akart mondani...

(Folyt. köv.)

Horváth István gimn. VII. o. t.

Szeretefalva életéről.

Ezévben is megrendezte Főiskolánk a népfőiskolát, azaz különböző falvakból idehívott értelmes gazdagégyenyek tiznapos tanfolyamát, azzal a céllal, hogy majdan, mint a nép vezetői, az itt szerzett bőséges ismerethalmazt falujuk s így nemzetünk javára felhasználhassák. — Ez évben nagyobb részét a visszakerült Felvidék falvaiból kerültek ki „Szeretefalva“ polgárai, számszerint mintegy félszázan, kik a két elsőemeleti előadóteremben, az „Alvég“en és a „Felvég“en voltak elszámlálva. Az izlésesen berendezett és szöttesekkel feldíszített előadótermek, az ismeretterjesztő képekkel teleagगतott folyosó legmegfelelőbb környezet volt számukra. Változatos napiprogrammjuk a következő volt: 5 órakor felkelés, 7 órakor asztalközösségek szerint, 8-as csoportokban a theologusokkal együtt tartott félórás bibliakörben merítenek erőt a napi munkára. Mert munka van ám elég! Nem kis dolog kaszához, kapához szokott kérges kézzel a plajbászt forgatni, — miközben feszült figyelemmel kell figyelniök az előadók szavára, hiszen számot kell majd adni a hallottakról. Az a szerencse, hogy előadók mind olyan kiváló emberek, előadásai mind olyan érdekesek, hogy nehéz lenne — nem figyelni rájuk. Szinte észrevétlenül elröpül az a délelőtti három előadás. Naponként megjelenő ujságuk, a „Kérékvágás“ rövid kivonatban közli az előadásokat, hogy könnyebb legyen a visszaemlékezés. Délután ismét nem telik el egy perc sem tétlenül: látóutak, vetítettképes előadások, ének-órák és egyéb kedves és hasznos szórakozások teszik felejthetetlenné ezeket az órákat. Vacsora után gazdakörre gyűlnek össze a kaszinó termében, ahol nótázások és megbeszélések után ismét elhangzik egy-egy aktuális, komoly probléma fejtegetése.

Ez a kis keresztmetszet is mutatja, hogy mily gazdag útravalóval látja el az Alma Mater kedves vendégeit: egy életen át meg lehet élni belőle, sőt másoknak is lehet osztani belőle bőven, — ami ép a főcél.

A kultuszminiszter úr látogatása. A népfőiskola rövid, de annál tartalmasabb életének legkimagaslóbb napja február 1-e volt. E napon ugyanis gr. Teleki Pál kultuszminiszter úr magas látogatásával tüntette ki Szeretefalvát.

A nagy vendéget a főiskola bejáratánál gr. Bethlen Pál főiskolai világi gondnok fogadta a tanártestületek és a közigazgatási hatóságok képviselői élén.

A miniszter úr nyomban a tanácsterembe sietett, ahol Szeretefalva birája: Seress József köszöntötte zamatos gömöri dialektusban. Az épp műsoron levő előadás befejezése után a Miniszter úr engedélyt adott a felszólalásokra, amelyek — főleg a bekövetkezett általános drágulás körül forogva — meg is történtek. Hatalmas tudásával, kikristályosodott életbölcességével szívekbe vágóan adta meg a feleletet: úgy kell dolgoznunk, hogy a drága könyv, rádió, iskola és a kulturának egyéb tényezői miénk lehessenek. Nehéz munka vár minden magyarra; nem szabad várnunk a sültgalambot, hanem munkához kell látni rendületlenül: egy magyar sem engedheti meg magának azt a luxust, hogy tétlenül nézze, a másik hogyan dolgozik.

Népfőiskolás diákok írásai:

Mit kaptam a Népfőiskolán?

Csak pár szót írok, mivelhogy írói tehetséggel nem rendelkezem. Kérem, ne kicsinyeljék le, ha írásom nem lesz olyan, mint amilyen szépen az írni valóimat

elgondoltam. Először is, amikor idefelé utaztam, nagyon meghatott az itteni szép sík vidék. Az állomáson már vártak a karszalagos tiszteletes urak meleg kézszorítással.

Az első nap és azután mindennap zsoltárénekléssel és bibliaolvasással kezdődött: de jó volna ezután is, ha így tudnám kezdeni napjaimat, és folytatni is.

Szeretefalván sok szeretetet kaptam. Megszerettem a könyveket. Milyen jó lesz: ezután már szabadon szerethetem a magyar történelmi könyveket! Könyvből is szeretnék tanulni sokat arról, hogy miként kell célszerűen gazdálkodni.

Minden érzékszervem kapott valamit a Népfőiskolán: sokat láttam, hallottam, kézzelfoghatóan tapasztaltam, hogy milyen ereje van a tudásnak. És arra igyekszem, hogy amit én tudok, hirdessem másoknak is.

„Válásra int immár az óra...”

Isten veled, pataki Főiskola, kedves Nagyliszteletű urak, Tiszteletes urak...

Sok szép, jó és nemes dologra tanítottak. Áldott emlékeiket magunkkal viszsziük. Hálás szeretettel búcsúzó.

Arra már feleltem, hogy mit kaptam a Népfőiskolán, de most én kérdezek: mit adhatok én mindezért? Igaz köszönetet mindazoknak, akik mellénk álltak. Mindezekért pedig a jó Istennek mit adhatok? Hálát, hálát egész életemben!

Kívánom a jó Isten áldását mindazokra, akik a Főiskolán olyan jók voltak hozzánk. Kívánja ezeket Szeretefalva bírása igaz szívvel és könnyező szemekkel:

Seress József, Runya.

Mit kaptam a népfőiskolától?

Erre a nehéz kérdésre egy szóval tudnám megadni a választ: „Mindent.” Hogy ez a „minden” szó mit jelent, megpróbálom pár szóval elmondani. Mondhatnám, hogy fordulópontot jelentett életemben, az itt eltöltött két hét.

Nekem, aki először életemben léptem át a trianoni határt már ez is élmény volt számomra. Hiszen ebben az Isten megmutatta, hogy milyen könnyen lehullanak az emberi gonoszság által épített határok. Kölcsönösen megismertük és megszerettük egymást. Megismertem az én igazi hazámat és önkénytelenül a fülembe csendült a Szózat szava: „Áldjon vagy verjen sors keze, itt élned és meghalnod kell.” Mert a hazának fiakra van szüksége, meg nem alkuvó, erős akaratú fiakra, akik első helyen a hazát látják és teljes erejükkel azon igyekeznek, hogy minél szebb és boldogabb magyar jövődőt teremtsenek. Az Alma Mater első helyen áll ebben a munkában, amikor semmiféle szellemi és anyagi áldozattól vissza nem riadva, immár harmadszor rendezte meg a Népfőiskolát s ezzel a nemes cselekedetével útmutatást adott a jó példa megfogadására.

Megismertette velem a Bibliát, melyet eddig sajnós, ritkán forgattam. Megmutatta a helyes utat, mely az Istenhez vezet és hogy csak az a nép állhat meg az élet viharában, mely fiainak kezébe alapul a Szentírást adja.

Nagyon sok érdemes és értékes előadást hallottunk a szorgalmas munkáról és nemzetgazdaságtanról. Mert a nemzetnek öntudatos és szorgalmasan dolgozó ifjakra van szüksége, akik céltudatosan gazdasági szakiskolák látogatásával a talusi nép kultúrájának magasabb szintre való emelésével szövetkezetek alapításával akarják megjavítani a falu népének sorsát. Hiszen a faluban van az erő. A falu az ország kovásza, mely az egész ország sorsát döntően befolyásolhatja. De ehhez nekünk a falu népének kell összefognunk. Meg kell ragadnunk a gyeplőt, nehogy az ország sorsa ferde irányban haladjon.

Megtanított, hogy mi az igaz a magyar történelemből és milyennek kell lenni egy igaz magyarnak. Mert sajnos, mi felvidékiek, csak annyit tudhattunk eddig a magyar történelemből, amennyit apáink régi iskolás könyveiből, vagy pedig egy-egy igazi magyar tanító (vállalva a besúgás veszélyét) az iskolában titkon csepegtette szívünkbe. Sajnos, ez elég ritkán fordult elő, mert ha egy-egy ilyen eset kitudódott, annak a tanítónak, vagy lelkésznek 10—12 év, sőt életfogytiglani börtön tett pontot élete végére.

Azokon a dolgokon felül, amit itt néhány szóval leírtam, még számos szép és hasznos dolgot tanultam, amiknek otthon bizonyára sok hasznát veszem. Ezért nem tudok elég hálával gondolni mindazokra, akik költséget és fáradságot nem kímélve eljöttek ide, hogy nekünk egy-egy órán át olyan értékes előadást tartsanak.

Kérem a jó Istent, hogy áldja meg mindazokat, akik szívügyüknek tekintik a Népfőiskolát és hogy az innen kikerülő ifjak tanubizonyosságot tegyenek egy szebb és boldogabb jövő mellett.

Bartók Ernő Elemér Szepsi.

Mit kaptam a népfőiskolától?

Hát nehéz azt rendszerbe szedni... Hiszen a dolgokat, tényeket, benyomásokat, eseményeket csak bizonyos távolságból és magasságból lehet körvonalasan és tisztán kivenni... Mindenesetre meg lehet próbálni...

Mit is kaptam hát? Először is megismertem a felvidéki fiatalokat. Igaz, némileg csalódtam bennük. A felszabadultak is csalódtak, nagyon csalódtak bennünk, hiszen mi is gyöngék vagyunk a magyar ideál-érték mellett. Anyagban és szellemben szegények és rossz módszerűek vagyunk. Akaratban és hitben a porzemekhez vagyunk hasonlóak, amelyet céltalan szelek fújdogálnak...

Mondom: kölcsönösen csalódtunk egymásban: felvidék és anyaország. Néha azzal a kísértő gondolattal álattom magamat, hogy talán mindezek a fiúk csak véletlenül kikapott darabjai mindkét, most már egy közösségnek és nem keresztmetszetei. Vagy az átlagok?

Nekem ez a népfőiskola tisztább tudatot is adott. Tudatára jutottam erőmnek, lehetőségeimnek, belső egyensúlyba jöttem: lelki vagyonomról mérleget készítettem. Tisztában vagyok, majdnem minden sikú mozgásom lehetőségével. Szóval öntudatot kaptam. Kaptam magyar öntudatot és megéreztem, hogy a legnagyobb vétek a sok beszéd; az egyénnek első, másod, harmad, negyed és még ki tudja hányad sorban önmagáért kell becsületesen jótállani és csak azután jöhet a másokat megjavítani akarás. Missziókn van a saját életünkben és csak ennek az örök belső misszióknak kivetítése lehet a helyes közösségérzet és az abból folyó önzetlen munka. Így kaptam aztán református öntudatot is és megtudtam miatta, hogy ilyet csak a szolgálat lelke adhat. Itt az Alma Materben, a népfőiskolán pedig minden arról beszélt, minden azt hirdette, minden azt sugározta, hogy *csak a nemes ügyeket szolgáló lelkiületnek van ebben a mi beteg és eredendő bűnőktől terhes magyar életünkben létjogosultsága*. Igen, így lett ez a sokágú tudat egy érzéssé: református magyar öntudattá bennem.

A magyar középosztálynak az az életképes része, amelyik mindezeket belénkcsöpögtette, szintén a szívemhez nőtt. Nem tudom, más testvérem hogyan volt, de én eddig igen sötétnek láttam a magyar középosztály vétek-listáját és lelkiis-

meretét, persze bizonyos igen kis kisebbség kivételével. Most azonban enyhült ez az elfogult szemléletem. Hiszen ők mégis csak az isteni akaratból munkálják a közösség kultúráját, ha a maguk emberi eszközeivel is. A bizalmatlanságunkkal csak az ő munkájuk intenzívitását csökkenthetjük.

Szóval, ezekről már bizonyos vagyok és elkönnyvelhetem, mint nettó-bevételt. Megállapíthatom nyereségeképen azt is, hogy az itt hallott dolgok nagytakarítást vittek végbe a fejemben. Sok olyan ismeret volt bennem elraktározva, aminek nem leltem a helyét, rendeltetését, nem volt hozzájuk használati utasításom, nem tudtam a helyes összpontjukat és titkos kapcsolásukat. Az itt belémszívárgott tudás-magvak szinte atommag-szerűen kényszerítették ezeket az ad-akta-szerű ismereteket, hogy körülöttünk forogjanak, mint új világok. Szóval új naprendszerek támadtak bennem . . .

Mivel ezek a körök világosakká és biztosakká lettek most már mindenki előtt engedhetem biztosan láttatni őket . . . Mindenkiel szemben állásfoglalhatok igazamért és a nemzedékem igazáért. Tudom, hogy ez a nemzedék életre, emberesen isteni igazságkeresésre hivatott és ha valaki megválthatja, csak ez a generáció válhatja meg ezt a zavaros és vajudó, bús fajtát . . . Tudom azt, hogy nem szabad nekem a tömegre és a közvéleményre hallgatni, mert a jövőépítés mindig a kisebbség joga és kötelessége. Meg kell szoknom azt, hogy ne engedjem kivetni sineimről magamat bizonyos és egyes emberek véleményétől, hanem fanatikusan haladjak az éjszakában a krisztusi igazságok világitótornyai felé . . .

Kaptam aztán szándékokat is. Mihelyt hazamegyek *azonnal elkezdem gyűjteni az adatokat, forrásmunkákat a községem történetének és monográfiájának valamikori megírására*. Husz éves fejjel még nem akarok hozzáfogni a végleges megírásához, mert ez igazán nagy munka és mondhatnám, hogy egész embert kíván. Mivel tudom, hogy az emberi közösségek megjavítása egyedül az egyes egyénből indulhat és sugározhat ki *belülről kifelé*, ezért megtanultam néhány önfegyelmző fogást, amikkel az akarat erősítésében van szükség . . . (Pl. egy étkezésen csak azért sem enni, valami jóleső dolgot megtagadni, stb.) Megtanultam aztán a Bibliát is olvasni és szeretni . . . Eddig csak, bizony, mint irodalmi érdekességet olvastam, de ezután azzal az érzéssel fogom olvasni, hogy ez az Isten abszólút törvénykönyve, amelyik nekem és főleg nekem szól . . .

Mihelyt hazamegyek, otthon is lassan meg akarom változtatni gazdasági rendszerünket. Persze lassan és tudatosan, mert hiszen generációkat kell az én generációmnak nem legyőzni, de meggyőzni . . .

Búcsúzom. Mostani családomból hazamegyek az én régebbi családomba. De ez a „család“ nem sokkal kevésbbé nőtt hozzám, mint az igazi. Tartalmat kaptam az életembe!

Most már kikiálthatom: Három családba tartozom immár. Amelyben születtem: ez a legelső. A második: Szeretettelva. A harmadik: Krisztusban az egész világ. Hej, jó érzés ez, pajtás!

Ha szeretni tudom mind a hármat, mind a háromban otthon vagyok. Háromrendbeli örökös és háromrendbeli örökhagyó vagyok!

Sejtő messzeségekből megszimogat Ady:

„Viadal után búcsúzás jön,
diadal előtt életes élet.“

Jakab Sándor, Poroszló.

Mit adott nekünk a népfőiskola ?

Hálát adok Istennek, hogy immáron másodszer vehetek részt a népfőiskolán. Köszönöm a főiskola kedves tanárainak is, hogy ismét lehetővé tették, hogy ismét eljöhessenk erre a kedves találkozóra. Még ott él emlékezetemben az a pillanat, amikor 3 évvel ezelőtt a népfőiskolai tanfolyam vizsgája után a tanár urak és theologus testvéreim a „Válásra int immár az óra“ búcsúdallal kísérték az álmásra. Egy részt bánatosak voltunk, mert itt kellett hagyni ezt a kedves helyet, ahol sok szép és tanulságos órát töltöttünk. Tele voltunk tudással, tettvágygal, reményekkel, hogy amiket itt hallottunk és tanultunk, aszerint fogunk élni. Azóta három év telt el. A világmindenségben nem nagy idő, de egy ember életében, aki minden nap robotol a létfenntartásért és aki emellett becsületesen is él, elég nagy idő. De hála Istennek, hogy eltelt és hogy ismét eljöhettek az én második hazámba, az ősi főiskolába. Mert az itt töltött időket nem nem hiába nevezem életem arany korának. Sohasem felejttem el, hogy itt milyen jók egymáshoz az emberek és ha mindenütt úgy szerelnék egymást, mint itt, akkor sokkal boldogabb volna az emberiség. A három év alatt egy nap sem mult el, hogy ne gondoltam volna a népfőiskolára. Ha másról nem, hát az étel előtti és utáni imádságról, amit a szénior úr szokott a tápintézetben elmondani. Mert én is ezt imádkozom minden nap, mióta ezt hallottam. Említésre méltó dolog még, hogy azóta még hűségesebben járok az ifjúsági egyesületbe és a templomba. Barátaimat is próbáltam rábeszélni, hogy mit jelent egy ifjú ember számára az, ha az ifjúsági egyesületbe jár. És hogy boldog ember lehet az, aki a népfőiskolába járhat. Sajnos most mennem kell, mert katonának hív a magyar haza és ennek engedelmeskedni kell. Isten áldja meg a népfőiskola kedves vezetőit és Szeretettfalva összes lakosságát.

Lélekben köztetek maradok !

Fazekas László, Aszaló.

Szeretettfalva népéhez.

Szeretettfalva a szívem úgy dobog,
Hogyha eszményi létedre gondolok,
Viruló mezők, buja zöld rétek,
Gyermek kacagás, új magyar remények

Kelnek szívemben, ha nézem néped,
Szeretettfalva én csodállak téged.
Reményteljes áldott az a nép,
Amelyben születik ily eszményi kép.

Szerieszét szól a sok vészharang,
De közülök kizeng egy régen hallott hang,
Árpádnak népe, fel az égbe nézz,
Váll a vállnak vetve és kézben a kéz :

Reménység népe csak akkor lehetsz,
Ha Istent, testvért és hazát szeretsz,
Szeretettfalva, az Isten áldása
Szálljon népedre és a hazára.

BOROSS PÁL
Miskolc.

Szeretettfalván.

Kicsi a szívem, hogy mindazt a sok jót,
Tudást és élő isteni hitet,
Mit Szeretettfalván hallok és tanulok
Befogadhassa.

Nem tudom honnan, de a szívembe egy
ősi és titkos szunnyadó erő
mint haláltraitélnék a kegyelem
belenyilallott.

Szeretettfalván a lelkem felvidul
és elindul igazi útjára,
Mert megviláglik előttem a nagy Ut,
a Krisztus útja.

A szívemben az élet halk zenéi
mint egy ezüstcsengő csilingelnek
s új reménnyel a szívemben temetem
a régi énemet.

BARTÓK ERNŐ
Szepsi.

A KOLDUS SIRJA. |

— MADARÁSZ VIKTOR HALÁLÁ. —

Irtá: Samu István.

Forog a szerencsekerék.

Nemrég még egész Páris csodálta, most Pesten hónapos szobában tölti öreg napjait. Tizenöt éve kitüntetésnek vették, ha kezét szoríthattak vele, most nincs akivel kezét foghatna.

Ez mind nem fáj neki. Az sem bántja, hogy a bécsi udvar nem szívleli.

De mikor arra gondol, hogy a képeit, a képeit nem becsülik idehaza, a „Zrinyi és Frangepán“-t, a „Hunyadi siratásá“-t, sírni szeretne.

Felkel székéről. Szabadulni akar gondolataitól.

Odamegy legújabb képéhez.

Még nincs befejezve, de már nem sok munka van vele.

Nézi, nézi.

— Ezt megtartom magamnak — mondja — ez az enyém lesz.

El kell, hogy forduljon, két könnycseppet törül ki szeméből.

— Igen ez, ez már a vég.

Kopognak.

Odavánszorog az ajtóhoz. Kinyitja.

Ma van a nyolcvanadik születésnapja, néhány barátja jött köszönteni.

Mint ahogy dukál, szépen eliszogattak, elbeszélgettek. Kapott szép szónoklatokat, meg — mintegy hivatalos elismerésként — egy budai trafikot, hogy éhen ne haljon.

Nem maradtak nála sokáig, ugyan kit érdekel egy agg képviselő.

Ő sem bánta, hogy egyedül hagyták. Így legalább békén maradhat, békeségben gondoljaival.

— Ismét visszamegy képe elé, nem tud szabadulni gondolataitól.

Ahogy ül, szeme megindul a falon.

Ott lóg egy aranyérem. Párisban kapta.

Páris! . . . az más. Ott értékelték. Idehaza, ahol csak szigorú dogmák szerint lehet festeni, trafikot kap.

Igen, ez az omega. Itt pontot kell tenni. Hiába a kerék forog.

Talán vissza kellene menni Párisba, örömmel fogadnák.

Nem. Neki hazájában kell maradni, ő már öreg és így is hosszú ideig hűtlen volt a hazai röggökhöz. Talán azért bűnhődik most. Nem baj, ha a haza mostohaanya is hozzá, hiszen a sors dédelgette utolsó éveiben.

Először fiatal feleségét ragadta el a halál. majd nehezen összegyűjtött vagyonától fosztották meg hűtlen alkalmazottai.

Nem zúgolódik. — Az Ur adta, az Ur vette el.

Tovább fog festeni. Keze ugyan már nem a régi, de míg vászon lesz előtte és ecset a kezében, addig nem fog trafikban árulni.

Szeme felcsillan, festeni, igen festeni fog az utolsó lehelletéig. Ő nem illeszkedhet bele a sablonba, ő attól oly messze van, mint a hegycsúcstól az a kőszirt, amelyet a síkság fűvére görgetett le a hegyi folyó árja.

Festeni fog.

Előkereste szerszámaid s rögtön hozzá is kezdett a munkához.

Éjjel-nappal dolgozott.

Két nap alatt be is fejezte művét, de a mester...

Holtan találtak rá. Ecsettel a kezében, mosolygós arccal feküdt „A koldus sírja” című kép előtt.

A lámpa.

Ott áll az utcán télben nyárban.

A néma szolgál

Az utcalámpa.

Csak áll és szemlél böles nyugalommal,

Ő mindent lát, ő mindent észrevesz,

Ő mindent tud és mindenkit szeret.

Ha este sápadt fénye feldereng,

Az utcaköre fényes kört teremt,

Akkor kezd élni, akkor dolgozik,

Nappal csak alszik, nappal álmodik.

De este testén az áram átrohan,

Egy-kettőtől pislant aztán felriad

Fáradt, unottan szórja sárga fényét,

Kalappja csorba, burája megrepedt

És mégis végzi kötelességét.

Míg egyszer majd nem gyul ki este,

Hiába ömlik az áram a testbe.

És másnap rossz, goromba emberek,

Letépiük róla az üveget

És ócskavasként pusztul el szegény...

De akkor már új lámpa áll helyén.

BERKY MIKLÓS gimn. VII. o. t.

LEVÉL.

„Anyám! Te drága földi angyal,

Te földi jószág-mintakép!

Elszáll lelkem az estharanggal,

s remegve lábam sírba lép.

Te mindig mondtad, esdve kértél:

„Vigyázz fiam, nagyon vigyázz!”

... Halálos csend az utca mélyén,

forog velem az ósdi ház,

a csillagok lenéznek rám,

nevetve néz le rám a Hold,

...Bocsáss meg nekem, jó Anyám!”

...egy dörrenés... és... vége volt...

DEME LÁSZLÓ

gimn. VIII. o. t.

ILLUSZTRÁCIÓK

Csoda, hogy Isten szeret minket.

Istentisztelet után egyik egyháztag megkérdezte lelkipásztorát „Miért mondja az Ige Róma kilencben, hogy „Jákóbot szerettem,“ „Ézsaut pedig gyűlöltem?“ Igen ez egy elég nehéz Ige — válaszolja a lelkipásztor, de mégis melyik része az Igenek okoz nehézséget?“ A második fele, mondja az ember. Nem értem, hogy Istenmiért „gyűlölte Ézsaut.“ Nekem is sok nehézséget okozott ez az ige mondja a lelkipásztor, de az én nehézségem az Ige első fele; Én sohasem tudtam megérteni, hogy Isten hogy szerette azt a csaló, furfangos, gáncsoló Jákóbot. Mikor megismerjük a mi szívünket, „mindinkább arra vagyunk hajlamosak, hogy azt mondjuk, hogy mily nagy csoda az, hogy Isten engem szeret.“

A biblia világosságot és meleget ad.

Egy uriember bement egyik trafikba ahol egy szorgalmasan olvasó öreg nénit talált. „Mit olvas néni, mi az amely magát annyira érdeklí? kérdezősködik az úr.“

„Isten igéjét, jön a válasz.“ „Isten igéjét?“ ki mondta ezt magának. „Isten mondta nekem.“ „Isten mondta magának, hogyan tette ő ezt“? A nénike egy kicsit zavarba jött mivel hogy nem volt theologiai kérdésekhez hozzá szokva, de gyorsan vissza nyerte egyensúlyát és így folytatta: „Uram be tudja bizonyítani, hogy a Nap az égen van?“ Bebizonyítani, mosolyog az úr, hiszen ez nyilvánvaló, magamagát bizonyítja. Látom a világosságát és érzem a melegét. Mi jobb bizonyíték kell?“

„Ugy van, igaza van“ válaszolt a nénike. „Igy vagyok én is. Isten megmondja nekem hogy ez az ő könyve és ez az ő szava. Én olvasom és világosságot és meleget ad az én számomra. Én őt látom benne és amit ő mond az világosság és melegség, amelyet csak ő adhat; és így megmondja nekem, hogy az az ő szava. Mi más bizonyíték szükséges számomra?“ Fűük! Olvassuk mi is naponként a bibliát, mert benne látjuk meg az ő világosságát és érezzük meg az ő melegségét.

Angolból átdolgozta: Berecz Árpád II. é. hh.

A mi lelkiünk egy szebb jövőt akar.

A múltunk szebb volt. Apáink mesélték.
Ma felsír bennünk minden régi dal
A vágyak csendben vissza-vissza szállnak
Emléke int egy dús kalászu nyárnak
Életharsona indulót rival.
A régi álmom tüze ég ma rajtunk
Havas határon visszhangzik dalunk
Beültetjük a lombtalan mezőket
Elsimítjük a gondvésett redőket.
De szebb lesz népünk, városunk... falunk
Tavaszt adunk a hópalástos télnek
Pacsirta dallal kinn a zöld mezőn
A vágyaink az álomcsücsig nőnek
S visszazuhanunk fájón, szenvedőn.
Magasra törünk ifjú tüzekkel
Krisztusi hitről dalol a dalunk
De véresre vág a csalódás csatája
De messze ködben áll az élet fája
Valami szebbet, jobbat akarunk.
Akarunk élni vágyak szent tűzében
Krisztus keresztje hívogatón int
Hiába tör ránk számtalan kísértés
Mégvédi lelkiünk a Krisztusi vért és
Újult erővel indulunk megint.
Az új csatáknak csattanása hallik
De kész a szív és nem remeg a kar,
Ha mély sebet is vág az ellen eszme,
Harcolunk, mert nem vagyunk még veszve
A mi lelkiünk egy szebb jövőt akar.

Sedivy Zoltán
ref. theologus.

A sárospataki református főiskola

„Nagy Sándor“ Gyorsíró-körének története.

Hajdanában, mikor az embereknek nem voltak olyan nagy igényeik, nem voltak olyan nagy követelései egymással szemben, nem volt fontos, hogy a római szenátusban elmondott beszédek, felszólalások teljes egészében, vagy részletekben azonnal a nép elé kerüljenek. Elég volt, ha csak a határozatot, az ítéletet hirdették ki a nép előtt.

Ma az emberek már idegenek. Mindent a leghamarabb és a legkönnyebb úton szeretnék elvégezni. Az embereknek ez az igénye hozta létre a gyorsírást. A gyorsírással ma már ott tartanak, hogy a Parlamentben elhangzott beszédeket pár óra leforgása alatt nyomtatásban olvashatjuk. Kezdetben természetesen a gyorsírás is, mint minden új dolog, nem volt olyan népszerű és fontos mint most. De később, az emberek mikor látták, hogy a gyorsírással, ha valaki jól tud írni, nagyon rövid idő alatt hosszú és nehéz szövegeket lehet leírni — az egész világon elterjedt. Amerikában ma már annyira elterjedt és népszerű a gyorsírás, hogy a betűket és egyes szóképeket fából kifaragják és úgy tanulják meg a hallgatók (Az amerikai gyorsírás különben igen nehéz.).

Az iskolába nem vezették be mindjárt mint kötelező tárgyat, de az ifjúság gondoskodott magáról. Alapítottak ők, maguk egyesületet, amiben diák-elnök vezetése mellett tanulták a gyorsírást és versenyeztek egymással. Így volt ez nálunk Patakon is! A mi iskolánk különben első azok közt az iskolák között, ahol már a hatvanas és hetvenes években voltak gyorsírást tanuló ifjak.

(1879—85.) Körünket 1879 február 21-én alapította egy pár lelkes theologus és joghallgató. Meg kell említenem, hogy iskolánkban már ezelőtt is voltak gyorsírók, de a hangulatot nem tudták megteremteni akkor, hogy egyesületbe tömörüljenek. A tagok száma: 37. A „Gyorsíró Egyesület“ akkori tisztikara a következő: elnök: Vas Mihály II. hh., alelnök: Pap Tibor II. jh. Volt még könyvtárosuk, jegyzőjük és titkárjuk, de ezeket fölöslegesnek tartom megemlíteni, hiszen a kör életét teljesen az elnök és alelnök vezették.

A kör két részre oszlott: kezdők és haladók. A kezdők, kiket az alelnök tanított, levelezési gyorsírást, a haladókat maga az elnök tanította a vitairásra és mikor Gévényben pap lett 10 fr.-ot adományozott egy „jeles és kiváló egyén számára.“ És hogy a tanulás könnyebben menjen, három szaklapot járattak: a „Gyorsírási Szaklap-ot, a Gyakorló Gyorsíró-t, és a Szépirodalmi Gyorsíró“-t.

A következő évben nagyjából ugyanezeket csinálták — csak az volt a különbség, hogy a tagok száma már 30-ra apadt. Ebben az évben még az a nevezetesség, hogy szaklapokat nemcsak járattak, hanem ők is adtak ki. A lap címét sajnos nem tudtam megállapítani, annyit azonban tudunk, hogy szépirodalmi célzattal indult. Sajnos — csak indult, mert a következő években sehol még csak nyomát sem látni.

Ezután egészen 1882-ig rendesen megalakult a kör. Ekkor nem tudom miért, nem alakult meg. Tagok azt hiszem lettek volna, hiszen az előző évben 30, 92-ben pedig 20. Azt hiszem az volt a meg nem alakulás oka, hogy a tagoknak fejésként 1 frt. tanítási díjat kellett fizetni. . .

(1885—930.) 1885-ben alakult meg újra, de csak 8 taggal. Azért nevezetes

ez az év körünk történetében, mert Pokoly András már 266⁰-os percenkénti sebeséggel írt a Gabelsberger-Markovits féle rendszerrel.

1888—89-ben ünnepli a Kör tíz éves fennállását. A Kör létszáma csak 16 ugyan és kettő évközben még kilép, de az eredmény annál szebb. Kállay József 263⁰-os szótagos sebeséggel ír a záróvizsgán — a püspök, Kun Bertalan jelenlétében. Nagy dolog volt akkoriban, hogy maga a püspök is felfigyelt „a szerény Gyorsíró egyesületünk“ munkájára. De ami ezt betetőzte: az igazgatótanács határozata volt, amely szerint ezután minden évben valamelyik be nem töltött alapítványból 10 fr.-ot adományoztak a Kör vezető elnökének. Ugyanebben az évben lép be Körünk a „Budapesti Magyar Gyorsíró Egyesület“-be. A Körben az élet mind élénkebb és élénkebb lesz, úgyhogy 1891-ben Bódogh János okleveles gyorsíró tanár több gyorsírási füzetet küldött a Körnek, hogy azokat a legszorgalmasabb és legügyesebb tagok között osszák szét.

„A legmélyebben átértzett hálával emlékezünk meg e helyen is Br. Vay Miklós ő exellenciájáról, iskolánk főgondnokáról, aki 50 frt-nyi adományával felsegélyezte szegény és szerény Körünket“ — olvashatjuk az 1892—93. évi értesítőben, ahol az ifjúsági elnök jelentése van a Kör azévi munkásságáról. Ez az adomány tette lehetővé, hogy több díjat adhattak ki a következő években és talán ami a legfontosabb, hogy Szivos Mihály gimn. tanár felmehetett Budapestre, hogy a gyorsírást elsajátítsa és itthon az „arravágyó ifjakat“ taníthassa. A Gyorsíró-kör ezután minden zavar nélkül működött kisebb-nagyobb eredménnyel egészen 1910-ig, mikor Nagy Lajos tanárt kéri fel a Kör vezetésére. Ő már rendszeresen tanít és ő tőle tanul meg Komáromi János olyan jól írni. Sajnos erről az évről (1909—10) az értesítőben nem találtam semmit, mert az ifj. elnök nem adott be jelentést az igazgatói hivatalba. Komáromi szerepéről is csak annyit tudtam megállapítani, amennyit más Komáromira vonatkozó könyvekben találtam. 300⁰-os sebességgel írt. Több oklevelet nyert. A gyorsírást bizonyosan szerette is, mert még az érettségi után is hive maradt a gyorsírásnak. Azt hiszem ő maga mondta, hogy az első koronát a gyorsírással szerezte meg.

Még csak azt nem lehetett megállapítani, hogy ő volt-e az elnök, vagy más. 1911—12-ben már nem a Gabelsberger—Markovits féle rendszerrel tanítanak Patakon, hanem a pataki születésű és pataki diák Nagy Sándor rendszerével. Ezzel a rendszerrel nyert 150⁰-on első díjat az országos versenyen Benkő Béla VIII. o. t., aki akkor ifj. elnök volt.

Szükségesnek tartom Körünk történetébe Nagy Sándor életét is belevenni, hisz Patakon született (1844 márc. 3 án), Patakon diákoskodott, és itt ismerkedett meg a gyorsírással. Volt egy évig theologus, majd Debrecenbe ment, hol egyetemi hallgató lett Később tanító, majd írnok és végül a Corvina könyvkiadónál könyvtárnok.

Őt a Gabelsberger—Markovits féle rendszer nem elégítette ki. Ő a gyorsírásnak nemcsak a középiskolákban és kereskedelmi iskolákban, hanem már az elemiben való tanítását remélte. A magyar gyorsírás történetében az ő fellépése korszakalkotó. Sok új betűt hoz be és a magánhangzókat kötőjellel írja szemben G. és M. rendszerével, ahol majdnem minden, mondhatnánk minden magánhangzónak megvolt a maga jele.

A sárospataki ref. főiskola hálájának akar kifejezést adni azzal, hogy 1930—31-től a Gyorsíró Egyesület neve: „Nagy Sándor“ Gyorsírókör. A világháború és

az azt követő évek alatt csak egyszer alakul meg a Kör. 1921—22-ben Benkő Béla okl. gyorsírás-tanár ösztönzésére megalakul ugyan, de az akkori zavaros világ-hangulatban nem tudja magát egy évnél tovább fentartani. 1930—31-ben alakul meg újra. Ekkor tötelező tantárgy a gyorsírás, s így a tagok száma is több. Dr. Urbán Barnabás a tanáelnök s az ifjúság részéről pedig a VIII. és VII. osztályból választottak titkárt és elnököt. A gyorsírás iránti érdeklődés mind nagyobb és nagyobb lesz és 1935—36-ban Bodor Tibor a budapesti országos versenyen, a 300-as fokon szép eredményt ért el. 1936—37-ben Szirbik Ferenc a tanár elnök, majd a következő évben Zana István tanár veszi át a vezetést. Ebben az évben kezdtek először beszédírást tanulni. 15-en vállalkoztak erre a szép munkára és évvégére már 200—250-es sebességgel írtak. Az O. Gy Sz. megbízásából május 8-án 100⁰-os szabatos versenyt rendeztünk, melyen a Sátoraljaújhelyi kereskedelmisták és szaktanfolyamisták is részt vettek. Tanulóink közül ketten értek el szép eredményt (85—85 pont: Emri János és Szabó István VI. o. tanulók). 20 tag vett részt a gyorsírástudomány nagy pályázatán. I. díjat nyert Szabó István VI. o. t. III. díjat Kocsis Elemér V. o. tanuló. 1930-tól kezdve három szaklapot járatott a Kör: az Írást, Gyorsírástudomány-t és a Gyorsíró-t.

Az eddigi években a Kör nem sokat mehetett versenyezni más helyekre, mert a tagdíjon kívül nem volt semmi vagyonunk. De most, hogy az igazgató-tanácsból pénzsegélyben részesülünk, reméljük, többször látogathatunk el más városokba azért, hogy a pataki „Nagy Sándor“ Gyorsírókörnek dicsőséget szerezhessünk.

— Szabó István VII. o. t.

H U M O R.

— **Betegszobában** van a diák. A doktor azt mondja neki: — Sójajtsón! Erre a diák: Jaj — jaj!

— **Coméniusnak Komensky** volt a neve, de a kor szokása szerint a latinos Coméniusra magyarosította.

— **Zeneórán:** Hol fekszik az *á* hang a vonalrendszerben? — Az *á*-vonalon! — Akkor maga barátom az *ia* vonalon van csak!

— **Cigándi** legény menetel a géppuskát cipelő öszvérek oldalán. A legközelebbi öszvér egyszer csak megrugja az ártatlanul baktató katonát. Megmérgesedik az atyafi és elkezdi rugdosni az állatot. Észreveszi ezt a cseppet sem állatvédő ténykedését az egyik tiszt és rárivall:

— Mit rugdosod azt az állatot, te szerencsétlen?!

— Főhadnagy úrnak alázatosan jelentem — hát ű kezdte!... — hangzik az önérzetes válasz.

— **Hittanórán** egyházi éneket tanít a tiszteletes úr. Az egyik első osztályos kis magyar így kezdi meg a 7. dicséretett: „Ingbe jöttünk nagy örömmel“

— **Meghalt a cigány** a bodrogházi faluvégén. A hozzátartozók bejelentik a paróchián a halálesetet. Temetés után a gyászolók egyike nagy tisztelességgel odasomfordál a szertartást végző segédlelkészhez és megkérdezi:

— Hát mán mivel tartozsunk a tiszteletes úrnak?

— Semmivel, atyámfia, — mondja a káplán.

— Hát akkor tessék mán adni két pengőcskét...

Mivé fajult az égi zsolozsmám?

Istenem! Te nékem sok kegyelmet adtál,
Te engemet egykor magadhoz ragadtál
S szent talentumokat osztottál ki nekem;
Megáldottál engem, megáldottad nevem.
Hárfát és citerát adtál a kezembe,
Lantot, égi lantot helyeztél lelkembe,
Hürokat szereltél a szívem mélyébe,
Hogy szent zsolozsmákat pengethessek véle.
Dicsérjelek Téged, áldjam a Te neved,
Hogy mindig, mindenütt együtt járjak Veled,
Hirdessem, kiáltsam bele a világba,
Hogy csak Te vagy az Ur, a lelkek Királya!

Téged dicsértelek a földön és égen,
A Te munkád láttam nappalon és éjen...
De most — óh én bűnös és nyomorult ember —
Ajkam, lantom, hárfám Téged áldni nem mer.
Helyetted bűnös és gyarló embereket
Dicsőít a lantom, az ajkam, akiket
Érdekelk szálai fűznek oda hozzám...
Óh, jaj, mívé fajult az égi zsolozsmám!?

Szállj meg ismét engem, óh, Múzsáknak Atyja,
Te örök Úristen, hogy szájam elhagyja
Érdekel embereket rít dicséretét
S lelkemből szóljon a szent szeretet és hit.
Szóljon a Te szavad s Te vigasztalásod,
Szóljon az igazság, amint azt Te látod...
Hadd kürtöljem bele ebbe a világba,
Hogy csak Te vagy az Úr, mindenek királya!

Ósz József I. é. hh.

HIREINK

Kedves olvasóink!

Kérjük, hogy irántunk való szeretetüket ne csak lapunk elfogadásával mutassák meg, de elmaradt előfizetésüket is küldjék be a „Kiadóhivatal” címére.

*

Az 1939. február 6 ig beérkezett előfizetéseket köszönettel nyugtázzuk: Hodossy Béla 3 pengő (Sp.), Szilágyi Benő

3 (Sp.), Nádházy Bertalan 7 (Dgy.), Komjáthy Aladár 5 (Ó.), Tóth László 3 (Sk); Vigh József 3 (Sp.); Farkas István 5 (M.), özv. Molnár Jánosné 3 (K.), hécezi Szabó Ferenc 3 (Jk.), Szentmártony Dániel 3 (B.), Farkasfalvi Farkas Géza 10 (R.), Szaszák Bertalan 4 (P.), Baczó Balázs 6 (D.), dr. Benkó Ferenc 3 (Bp.), Kiszfaludy László 10 (Sp.) Berzeviczy Andor 3 (P.), dr. Szilva Endre 3 (Hh), Fűrjész István 3 (Kv.), Bodnár István 4 (Sz), Bíró Lajos 1-50 (T.), dr. Szabó Sándor 3 (Bp.), Sípos József

4 (R.), Pungor Béla 5 (Db.), Nagy Lajos 3 (L), Kiss Ernő 3 (Kp.). Kapy György 3 (Aa), Csabai István 3 (Kk.), Maklári Károlyné 3 (Rl.), Halász Ferenc 10 (Tb). Medpyasszay Vince 3 (P.), Fazekas Endre 3 (K), Fodor Gábor 3 (Bp.).

KIADÓHIVATAL.

NAGY BÉLA nyug. theol. akadémiai tanár január 17-én hajnalban Nyiregyházán elhunyt. Drága halottját a főiskola hazahozatta s az itteni temetőben helyezte örök nyugalomra. A főiskola részéről Tárczy Árpád gimn és közigazgató tolmácsolta mély részvétét a családtagoknak. A temetési szertartás január 19-én d. u. volt; Marton János theol. akad. tanár a főiskola udvarán, Darányi Lajos lekipásztor a sírnál hirdette az Ige vigasztalását. Az egyházkerület részvétét dr. Enyedy Andor egyházkerületi főjegyző tolmácsolta, az Igazgatótanács nevében Mátyás Ernő akad. tanár mondott megbató búcsúztatót. Ha el is távozott, áldott emléke örökké élni fog.

Tárczy Árpád gimnáziumi és közigazgatót a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter a miskolci tankerület közoktatásügyi tanácsának tagjává nevezte ki.

márkosfalvi Orbán István gimnáziumi tanár eljegyezte Gramman Idát. Isten áldása kísérje szívük szent szándékát.

Dr. Szabó Ernő főiskolai ének- és zenetanár urnak a kiváló eredménnyel letett államtudományi doktorátusához ezúton is őszinte szeretettel és osztatlan örömmel gratulál az egyetemes ifjúság.

Február 9-én csendes napot tartott a theologia ifjúsága, hogy erőt kérjen Istentől a második félév megnövekedett szolgálatainak elvégzésére.

Febr. 3-án szülői értekezlet volt az alsó négy osztályú tanulók szülei részére. Kedves találkozója volt ez az Alma Mater nevelőinek és a szülői házaknak.

A népfőiskolások búcsúünnepélye. „Válásra int immár az óra...” — hangzott fel a diákbúcsúztató a „falu legátusai-

nak” ajkán mikor két felejthetetlen hét után végre búcsúzniuk kellett az Alma Matertől. Az imateremben gyűltek össze vasárnap délelőtt; előző délután már számot adtak a hallottakról, nagy értelmességükről téve tanubizonyosságot. Azonban nem lett volna teljes előkészítésük, ha meg nem hallgatták volna Farkas István püspök úr szép beszédét, amellyel — szíve egész melegét beleöntve — a legértékesebb útravalót adta a falu jövő vezetőinek. Magyar nóták, szavatok tették vidámmá a búcsú nehéz perceit.

Lord Rothermere az ittartózkodása al kalmával megnyitvánított nagylelkűségét most azzal tetézte be, hogy a vendégül hívott 15 pataki diáknak utiköltséget is fog küldeni.

A félelvi bizonyítványosztás a gimnáziumban január 31-én a szokásos átlageredménnyel megtörtént Febr. 1-én és 2-án a tanítás szünetelt.

Losonci theologusok Sárospatakon. Losonci theologus testvéreink a felszabadult Felvidékről ismét visszakerültek az Alma Mater kebelére Febr. 4-én és 5-én érkeztek, mintegy huszan, s részben a theologiai internátusban, részben pedig az innen leköltöző pataki theologusokkal együtt a régi kórház-épületben fognak lakni. — A megérkezettek névsora: Bakura Zoltán, Csatlós Sándor, Haraszty József, Hanesz Sándor, Katócs Géza, Kormos Andor, Kovács Lajos, Kőmives Sándor, Kun István, Lehotay János, Molnár Sámuel, Papp Zoltán, Petró László, Sedivy Zoltán, Stefán Miklós, Ujpál Árpád, Vajthó István. — Meghitt teast keretében történt meg a losonci theologusok fogadtatása, egybekapcsolva a levanteoktatói kiképzés záróünnepélyével, amely annakidején a zavaros körülmények miatt elmaradt. — A mindkét theologus ifjúságon és a népfőiskolásokon kívül résztvettek a theol. tanári kar tagja és megjelenésükkel emelték az ünnepély fényét: Magda Sándor püspök, Farkas István püspök. Móricz Miklós, Tury Sándor népfőiskolai előadók, Fáber Rudolf őrnagy, a levanteoktatói kiképzés vezetője.

A „Kiadóhivatal“ titkaiból.

A titokban van valami vonzó. Ezek a titkok, amikből én akarok egyet-mást feltárni, lehet, hogy nem vonzók, de legalább a figyelmünket ragadják meg.

Az „Ifjúsági Közlöny“ az önképzésben sajtós és mással pótolhatatlan szolgálatot végez. Az olvasóknak is adunk időről-időre valamit abból, ami a mai pataki diák lelkét foglalkoztatja. Magunkat adjuk! Hálásak vagyunk csak azért is, hogy a kedves Olvasóink elfogadják a lapunkat, mert ezzel bennünket, pataki diákokat fogadnak be a hajlékukba.

Az éremnek másik oldala is van. Lapunk előállításra pénzbe kerül. Ezer példányban nyomatjuk a Közlönyünket, mert körülbelül ennyit fogadnak el kedves Olvasóink. Egy-egy szám kb. 150 P-be kerül. Ez igen nagy összeg!

Most nézzük az előfizetők táborát. Még legbiztosabb a diákok (teológusok, VII—VIII. o. gimn. és IV—V. é. tan. képzősök) előfizetése. Közel vagyunk és behajtható rajtunk. Vannak néhányan, mai pataki diák előtt ismeretlen és ismerős nevek, akik évenként elküldik felülfizetéses előfizetésüket. Ez az előfizetés szeretetteljes támogatás. Mindig érezzük, hogy mögötte az ifjúságért, a pataki diákért dobogó szív van. Vannak, akik évenként elküldik pontosan az előfizetésüket. Szeretetüket tettükkel is bizonyítják. Vonnak olyanok is, akik az egyik évben nem fizetnek, de a másik évben egyszerre elküldik hátrálékukat. Az eddig felsoroltak kevesen vannak. Igen sokan vannak, akiktől évek óta várjuk, hogy megemlékezzenek rólunk, de hiába. Az előző Olvasóinknak itt is hálás köszönetet mondunk, ez utóbbiakhoz újra kérelemmel fordulunk: ők is emlékezzenek meg végre anyagi támogatásukkal is rólunk. Én nem szeretem előfizetésnek nevezni azt az összeget, amit kérünk, bár jogosan ellenszolgálatképpen kérjük azt. Inkább szerető támogatásnak, ajándéknak tekintem azt, mert érzem, hogy itt a szeretetnek kell nagyobbnak lenni, mint a száraz okoskodásnak.

Most különösen nehéz anyagi gondokkal küzdünk. Ifjúsági Közlönyünk egyik fő jövedelmi forrása volt — őszintén szólva — a Március 15-i előadással egybekötött táncmulatság. Most az a veszély fenyeget, hogy ez is elmarad. Nehéz helyzetben vagyunk. Így különösen szükségünk van a jogos előfizetésre, támogatásra. Fiatalok vagyunk. Többet építünk a szeretetre, mint a jogos szigorúságra. Mégis jobban szeretnénk, ha kedves Olvasóink a szívükre hallgatnának. Szeretetüket irántunk nem csak lapunk elfogadásával, de azzal is megmutatnák, hogy a hátrálékos előfizetésüket is beküldik.

Ez az én titkom. Bizony ez nem vonzó. De ragadja meg a szívünket és most nyissa meg az erszényünket is!!

Előfizetéseket lehet küldeni a „Kiadóhivatal“ címére, vagy 12.777. számú csekkszámára a „Sárospataki Hitelbank“ címére.

Csorba Géza
kiadóhivatali főnök.